

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему: «Використання туристичного потенціалу Богородчанської та
Солотвинської територіальних громад для розробки нового туристичного
продукту»

за освітньо-професійною програмою
«Економіка та організація туристичної діяльності»
спеціальності 242 Туризм

Студента 4 курсу, групи Тс-2019

Глушака Назарія Васильовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник Передерко В.П.

к.і.н., доц.кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала 5

Кількість балів: 9 Оцінка: ECTS A

Члени комісії

Демурас Н.Н.

(прізвище та ініціали)

Осипчук Т.Т.

(прізвище та ініціали)

Благодій-Ковалек У.

(прізвище та ініціали)

Мирок Л.М.

(прізвище та ініціали)

Корішевська О.А.

(прізвище та ініціали)

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Освітній ступінь: «бакалавр»

Спеціальність: 242 «Туризм»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи

Степанюк С. М.
«08» 02 2023 року

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ СТУДЕНТУ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Глушак Назарій Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Використання туристичного потенціалу Богородчанської та Солотвинської територіальних громад для розробки нового туристичного продукту»

Керівник роботи Передерко Віталій Петрович к. іст. н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом закладу вищої освіти від 11.11.2022 року №155/1-НВ

2. Строк подання студентом роботи 25.05.2023 року

3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) _____

1. Вивчити передумови розвитку туризму на території Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.

2. Проаналізувати туристичну політику та стан розвитку туризму на території Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.

3. Розробити туристичний продукт «Стежками бойка» як складової популяризації Богородчанської та Солотвинської територіальних громад та шляхи його просування на туристичний ринок.

4. Дата видачі завдання 08.02. 2023 року

Календарний план виконання роботи

№ н/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строки виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення теми кваліфікаційної роботи	14 листопада	виконано
2	Визначення плану роботи та погодження з науковим керівником	8 лютого	виконано
3	Підбір та аналіз літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи	15 березня	виконано
4	Підбір методів для проведення досліджень	березень	виконано
5	Написання розділу 1. Передумови розвитку туризму на території Богородчанської та Солотвинської територіальних громад	березень	виконано
6	Написання розділу 2. Туристична політика Богородчанської та Солотвинської територіальних громад	квітень	виконано
7	Написання розділу 3. Розробка туристичного продукту «Стежками бойка» як складової популяризації Богородчанської та Солотвинської територіальних громад	травень	виконано
8	Підготовка текстового варіанту роботи для попереднього захисту на засіданні кафедри	25 травня	виконано
9	Обробка зауважень наукового керівника	31 травня	виконано
10	Представлення роботи для перевірки на академічну доброчесність	1 червня	
11	Представлення оформленої роботи на кафедру	10 червня	виконано
12	Написання відгуку наукового керівника	15 червня	виконано
13	Рецензування кваліфікаційної роботи	15 червня	виконано
14	Підготовка доповіді та презентації до роботи	15-20 червня	виконано
15	Захист кваліфікаційної роботи на засіданні ДЕК	23 червня	<i>виконано</i>

Студент

(підпис)

Назарій ГЛУШАК
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

Віталій ПЕРЕДЕРКО
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Метою роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку туризму в Богородчанській та Солотвинській громадах Івано-Франківської області.

В першому розділі розглянуто передумови розвитку туризму на території Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.

В другому розділі проведено аналіз туристичної політики Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.

В третьому розділі представляє процес розробки туристичного продукту «Стежками Бойка» як складової популяризації Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ, РОЗВИТОК.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ БОГОРОДЧАНСЬКОЇ ТА СОЛОТВИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	5
1.1 Природно-ресурсний потенціал селищних рад.....	5
1.2 Історико-культурний потенціал території селищних рад.....	7
1.3 Туристична інфраструктура.....	12
<i>Висновки до розділу 1</i>	16
РОЗДІЛ 2. ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА БОГОРОДЧАНСЬКОЇ ТА СОЛОТВИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	17
2.1 Аналіз розвитку туризму у Богородчанській територіальній громаді....	17
2.2 Аналіз туристичного потенціалу Солотвинської територіальної громади.....	21
<i>Висновки до розділу 2</i>	30
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ «СТЕЖКАМИ БОЙКА» ЯК СКЛАДОВОЇ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ БОГОРОДЧАНСЬКОЇ ТА СОЛОТВИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	31
3.1 Розробка туристичного маршруту.....	31
3.2 Програма перебування і калькуляція туру.....	35
3.3 Шляхи просування туристичного маршруту.....	42
<i>Висновки до розділу 3</i>	44
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Актуальність теми. Туризм є однією з найбільш розвинутих сфер економіки. Завдяки стрімкому розвитку туризм визнаний економічним феноменом століття. Цьому явищу сприяє розширення економічних, політичних і культурних зв'язків між країнами і народами. Така масштабна туристична діяльність розширила кругозір мільйонів людей та пізнала історію та традиції різних країн, а також світову культурну спадщину. Значення туризму у світі продовжує зростати. Це пояснюється тим, що вона відіграє важливу роль в економічному розвитку регіону та країни в цілому, розвитку міжнародних зв'язків, валютних надходженнях. Туризм займає важливе місце в економічній діяльності Богородчанської територіальної громади та Солотвинської територіальної громади. Ці громади є одними із найперспективніших туристичних районів Івано-Франківської області. Потужна ресурсна база є важливою передумовою для розвитку туризму, а також впливає на розвиток туристичної інфраструктури.

Богородчанщина вже давно є одним з найатрактивніших туристичних районів в Івано-Франківській області. На сьогоднішній день тут розвиваються багато видів туризму, а відповідно, і мережа підприємств, що обслуговують туристичну сферу. Великий потенціал соціально-економічних, історико-культурних та природних ресурсів зумовлює пріоритетність у розвитку туризму на території Богородчанської територіальної громади та Солотвинської територіальної громади.

Об'єктом дослідження є туристичні ресурси Богородчанської територіальної громади та Солотвинської територіальної громади Івано-Франківської області.

Предмет дослідження – використання туристичних ресурсів у розвитку туризму Богородчанської та Солотвинської територіальної громади Івано-Франківської області.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку туризму в Богородчанській та Солотвинській громадах Івано-Франківської області.

Для досягнення цієї мети ми поставили перед собою такі завдання:

1. Аналіз історії дослідження туризму Богородчанської та Солотвинської територіальних громад.
2. Характеристика природними ресурсами та історико-культурними ресурсами,
3. Визначення сучасних тенденцій розвитку туризму в Богородчанській та Солотвинській громадах Івано-Франківської області.
4. Рекомендації щодо розробки туристичних маршрутів та авторських турів.
5. Визначити основні проблеми та перспективи розвитку туризму в громадах.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків які містять найменування.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота проілюстрована рисунками. Загальний обсяг роботи – 49 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ БОГОРОДЧАНСЬКОЇ ТА СОЛОТВИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1.1 Природно-ресурсний потенціал селищних рад

Богородчанська та Солотвинська територіальні громади розташовані на території Івано-Франківського району Івано-Франківської області. Межують з Надвірнянським, Калуським, Тисменицьким, Рожнятівський районами та Закарпаттям (рис 1.1) [33]

Івано-Франківська область

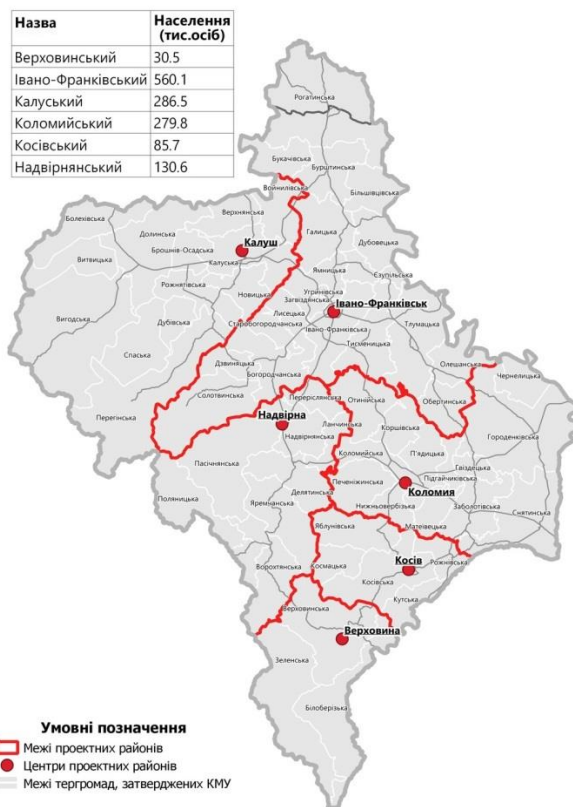

Рис 1.1 Карта Івано-Франківської області

У географічному плані територія громади не є однорідною і поділяється на три ландшафтні зони: гірська, передгірська та рівнини. Найвища точка – гора Велика Сивуля, що має висоту 1836 м. Гірський хребет Горгани багатий на гірські

вершини котрі знаходяться на території Івано-Франківського району, а саме: Мала Сивуля (1818 м), Ігровець (1804 м), Висока гора (1803 м), Лопушна (1694 м), гора Боярин (Короткан) (1679 м), гора Середня (1639 м), Негрова (1604 м).

Територія цих громад багата на різноманітні природні ресурси. Тут є поклади корисних копалин таких як: природний газ, нафта, сіль кухонна, озокерит, торф, будівельні матеріали такі як (гравій, камінь), гідромінеральні, лісові і рекреаційні ресурси.

На північно-східних схилах Ґорґан (гірський масив Українських Карпат) розташований ботанічний заказник «Скит-Манявський». Це – один з найбільш мальовничих ландшафтів Прикарпаття зі смереково-ялицевими лісами, красивими лісовими озерами, унікальними скельними утворами та єдиним в Івано-Франківській області насадженням модрини польської («хвойного дуба»).

На території Богородчанської, а зокрема Солотвинської територіальної громади є велика кількість водоспадів а саме: Манявський водоспад, Замлацький водоспад, Мар'янчині водоспади, Малий Кузьминець, Під Комином, Під Комином верхній, Липники, Раковецький [7, с.57].

Також Богородчанська територіальна громада володіє геологічним явищем яким немає аналогів в світі, а саме це грязьовий вулкан який знаходиться в селі Старуня. Старунський вулкан заявив проявив себе ще у 1977 році, коли на території Румунії відбувся землетрус, поштовхи якого були відчутні і на Прикарпатті. Тоді ж на околиці села відбулися зсуви ґрунту, що утворили неглибоку долину з озерцем. Відтоді вулкан постійно бурхливий, дихаючи через десятки міні-кратерів. Науковці в свою чергу мають пояснення причин виникнення вулкану. Однією з гіпотез і пояснень є те що вулкан утворився на антиклінальній складці, тобто у випуклому місці структури, яка має декілька розломів у земній корі. І в свою чергу завдяки певним фізико-хімічним процесам, які відбуваються на глибині 600-1000 метрів, в цьому процесі відбувається виверження грязей, розсолів, мінеральних вод. Тут також утворюються різноманітні хімічні сполуки цинку, свинцю, є прояви нової тектоніки, молодих

рухів земної кори. За перших сім років ця територія піднялася на один метр. Це місце за своєю оригінальністю, комплексом геологічних явищ, а також за науковою цінністю, не має аналогів [32].

1.2 Історико-культурний потенціал території селищних рад

Богородчанська територіальна громада Івано-Франківського району Івано-Франківській області. Адміністративним центром якої є селище міського типу. Загальна площа громади 255,5 км². Населення за даними на 2020 рік складає 28 452 осіб. До складу громади входять 1 селище міського типу Богородчани та 16 сіл. (рис 1.2).

Рис 1.2 Герб та назва Богородчанської селищної ради

Письмова згадка про Богородчани датується найперше 1441 роком. В ній йшлося про те, що Богородчани були власністю Яна з Бучача.

Мешканці селища з давніх часів займалися рільництвом і ремеслом. Серед жителів селища найпоширенішим ремеслом було: ткацтво і кравецтво. Про що свідчать назви вулиць, що залишилися і до наших днів: Ткацька, Різнична [39].

В другій половині XV століття Богородчанами стали володіти магнати Потоцькі. Одне з найбільших селищ міського типу знаходиться в Галицькій області Російської губернії. Особливістю цих міст є те, що багато з них мають яскраво виражений оборонний характер. Адже Галицький край найбільше потерпав від набігів кримськотатарських племен, які (поряд із пожежами та епідеміями) були найбільшим лихом для українських міст того часу.

У 1631 році сталася велика подія, жителі Богорода отримали статус міста. У 1691 році за наказом графа Потоцького в Богородчанах було збудовано замок

і домініканський монастир, зазвичай оточені дрібними шляхетськими групами з Польщі та десятками ремісників. Одним із писемних джерел про будівництво замку є свідчення про суд над опришком Василем Баюраком (страченим у Станіславі). Він розповідає про атаку в ніч на серпень 1744 року. Загону Олекси Довбуша на Богородчанський замок каштеляна Подлянського, більше відомий тоді як «замок пані каштелянної». Дотепер збереглися назви Замчище та Міська гора [26, с.145].

Після першого поділу Польщі місто Богородчани опинилися під владою австрійської монархії, містечко перейшло у власність австрійських баронів. Богородчани залишались у другій половині XVIII століття дрібним містечком. 1786 року тут було 314 будинків і 1134 жителі. Тоді в 1789 році Австрійська влада відкрила німецьку школу, а вже в 1770 року заснували народну школу.

В середині XIX століття у місті Богородчани активізувалися народні рухи та суспільно-політичне життя. У червні 1848 року тут було створено Руську Раду, до складу ради входило на той час 30 осіб. Після реформ які відбулися в 1848 році в Богородчанах з'являються перші виробничі підприємства до 1870 року містечко мало деревообробну майстерню, гуральню та свою власну невелику броварню. На цих підприємствах в кінці XIX століття працювало понад 100 робітників.

У роки Першої світової війни на цих територіях точилися важкі бої між австро-угорськими і російськими військами. Серед жителів Богородчан загинуло близько 50 жителів та було зруйновано підприємства промислового характеру та спалено велику кількість житлових будинків. Тоді у селищі та на його околицях панувала епідемія холери й тифу. 3 березня 1918 року в місті відбулось свято яке в народі називали «свято державності і миру» так зване (віче) на підтримку дій уряду Української Народної Республіки, на якому були присутні близько 11 000 осіб. На початку листопада в місті в минулому Богородчанському повіті Королівства Галичини було встановлено владу Української держави під назвою ЗУНР. Богородчани стали містом центром повіту ЗУНР [5, с.11].

За часів радянської окупації і на даний час Богородчани селище міського типу, районний центр Івано-Франківського району. Територія та землі за своїм типом є у значній мірі агропромисловою.

Солотвинська територіальна громада Івано-Франківського району Івано-Франківській області. Адміністративним центром селищної громади є селище міського типу Солотвин. Загальна площа громади 377,6 км². Населення згідно даних за 2020 рік становить 26 207 осіб [33]. У складі громади 1 селище міського типу Солотвин та 13 сіл. (рис 1.3).

Рис 1.3 Герб Солотвинської територіальної громади

Солотвин (до другої половини XVI ст. – Краснопіль) – селище міського типу в Україні, Івано-Франківського району, Івано-Франківської області, Богородчанського району, Солотвин – центр сільської ради. Розташоване біля підніжжя гори Горганів, над річкою Бистрицею Солотвинською, за 20 км від центру Богородчанського району та за 19 км від залізничної станції Надвірна.

Солотвин належить до найдавніших поселень Прикапаття. Вперше згадується в одному з літописів – Галицькому літописі XII ст. Земля між Карпатами та Золотою Бистрицею (з середини XVII ст. називалася Бистрицею Солотвинською) Солотвин належала тоді боярському роду Доброславичів, які збудували в районі Золочівського замку та міста Краснопіль замок з оборонними вежами. Немає сумніву, що тодішня назва поселення була пов'язана з

мальовничими лісами навколишніх пагорбів і широкими долинними полями, біля підніжжя яких тягнуться до річки. У давнину Краснопіл зазнав кілька загарбницьких набігів монголо-татар, зокрема найбільш нищівним був набіг у 1241 році [26, с.148].

У другій половині XIV століття селище Краснопіл та замок і околиці захопили феодали з Польщі – магнати Яблоновські.

Деяких покращень Краснопіл зазнав у XVII ст., коли належав родині графа Яблоновського. У місті розвивалися різні промисли, популярні серед місцевих жителів: ткацтво, шевство, столярство, обробка хутра, ковальство. Але найприбутковішим бізнесом на той час був видобуток солі на околиці села Краснопілля. Розвиток соляної промисловості став причиною того, що польський магнат Яблоновський у 1658 році перейменував Краснопіл на Солотвин. Герб на міській печатці за своєю символікою належить до герба «соляного» міста Прикапаття: дві бочки солі, можливо за переказами меду, а на ній три мішки солі. Після цього, особливо в 1676 році, Краснопіл зазнав кількох набігів кримських татар. [26, с.149].

Після першого поділу Польщі в 1772 році місто опинилося під владою Австрійської монархії, династії Габсбургів. Через сім років, у 1779 році, Солотвин став підпорядкованим австрійській скарбниці.

Після розпаду Австро-Угорської монархії Солотвин увійшов до складу ЗУНР. Після короткочасного існування ЗУНР Солотвин знову опинився під польською окупацією на два десятиліття. На початку XX століття жителі села Солотвино були об'єднані в єдине на той час українське культурно-освітнє товариство «Просвіта» та військово-спортивне товариство «Луг», в яких молодь навчалася військовій справі та виконувала військові вправи. У найсвятішій церкві Різдва Христового є так званий цвинтар, де п'ятеро монахинь-служниць виховують дітей дошкільного віку в українському дусі.

22 вересня 1939 року Солотвин був анексований радянською владою. У 1940 році Солотвин став селищем міського типу. На початку липня 1941 року Солотвин був окупований гітлерівськими військами. Під німецькою окупацією

Солотвин перебував до 25 липня 1944 року, коли наступаючі частини радянських військ вибили німців із Солотвина [34].

Під час радянської окупації радянська влада негайно розгорнула боротьбу проти націоналістичних рухів, особливо проти збройних відділів ОУН і УПА, які чинили відчайдушний опір новій окупаційній владі. Майже щодня радянські загарбники влаштовували облави, обшукували ліси, проводили каральні акції не лише проти підпільників, а й проти мирних жителів, які підтримували повстанський рух. Сотні учасників підпілля ОУН і вояків УПА були закатовані в камерах райвідділів НКГБ, МГБ і КДБ (село Солотвин у післявоєнний період 15 років було районним центром) [34]. Зараз на території громади знаходиться 29 пам'яток архітектури. На території Солотвинської територіальної громади у селі Манява знаходиться пам'ятка архітектури XVII ст. – Манявський монастир – заснований у 1606 р. вихованцем Афонського монастиря Й. Княгиницьким. Монастир налічує 200 монахів і десятки підпорядкованих монастирів у Галичині, Буковині та Молдові. У 1748 році Манявський скит отримав незалежність від Константинополя.

У 1612 році була побудована церква Хреста. Манявський монастир, аскетичний монастир східного обряду, є важливим духовним, культурним і мистецьким центром в Україні. Це заповідник цілющих джерел у мальовничому селі з цілющим мікрокліматом. Нині це відреставрований комплекс дерев'яно-кам'яних будівель, оточених високими кам'яними стінами з вежами та бійницями – гармонійне поєднання гірської місцевості та укріплень.. Саме тут було створено чи не єдиний шедевр українського сакрального живопису Богородчанський іконостас, виконаний 1698–1705 роками Йовом Княгиницьким [21, с58].

Комплекс домініканського монастиря був збудований у 1742–1762 роках і складається з костелу, келій та стін з брамами і досі зберігся в місті Богородчани. На місці первісного храму був побудований у 1691 році дерев'яний храм, у якому зберігався чудотворний образ Божої Матері, який згодом було перенесено до мурованої церкви.

У XVIII–XIX століттях на території монастиря діяла загальнопарафіяльна школа. Південно-західна в'їзна брама збереглася донині. Костел сильно постраждав під час Першої світової війни і в 1930 році був відновлений у новому вигляді. На території Богородчанської та Солотвинської громад творили або народилися такі відомі люди, як: Антін Могильницький – поет, автор поеми «Скит Манявський» (1811–1873), Юліан Целевич (1843–1892), праця «Історія Манявського скиту» автор Михайло Петрушевич, письменник (1869–1895); Іван Капушак, посол до Віденського парламенту (1807–1868); художник Модест Сосенко (1875–1920); класик української літератури Яцків Михайло Юрійович (1873–1861 рр.); колишній міністр земельних справ в уряді ЗУНРу Михайло Мартинець [34].

1.3 Туристична інфраструктура

На території селищних рад є досить багато закладів розміщення. Широкий асортимент різноманіття які задовольняють потреби туристів. Зазвичай в Солотвинській та Богородчанській громаді можна зустріти Готельно-ресторанні комплекси які спрощують туристам пошук закладів харчування та проживання які надають повний комплекс обслуговування.

Для сімей і компанії друзів які хочуть відчутти атмосферу Карпат і сільського колориту пропонується велика кількість садиб і котеджних будиночків зокрема найбільша кількість зосередженна в гірських селах це село Пороги, село Гута та село Стара Гута [23, с.66].

Найбільш популярними готелями серед туристів є: «Амбер», смт. Богородчани (www.amber.if.ua), «Світанок», смт. Богородчани (svitanokhotel.com.ua), «Мочари», смт. Богородчани, (www.mochary.if.ua), «Прованс», с. Підгір'я (provans.if.ua), «Золота гора» с. Старуня (www.zolota-gora.com), «Лейбова гора», с. Жураки (<https://www.leybovagona.com.ua>), «РВК Бистириця» с. Раковець. (<https://bystrytsya.business.site>). Також популярним місцем відпочинку не тільки для туристів, а і для політичної еліти України є Резиденція «Синьогора» яка знаходиться в селі Гута.

Державна організація «Резиденція Синьогора» – резиденція Президента України в карпатському масиві Горгани (в села Гута, Івано-Франківського району, Івано-Франківської області) на території національного природного парку «Синьогора». Організована на базі старого відомчого санаторію в 2001 році [17, с.123].

Парк створено згідно з указом президента України Віктора Ющенка 21 грудня 2009 року з метою збереження, відтворення та раціонального використання типових, рідкісних і унікальних природних комплексів гірського масиву Горгани (Українські Карпати), що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення [36].

До території національного природного парку «Синьогора» погоджено в установленому порядку включення 10866 гектарів земель державної власності

«Синьогора» – одна з найбільш фешенебельних мисливських держрезиденцій. Створена для задоволення мисливських утіх перших осіб країни. Займає площу 10 866 га. На її території резиденції є декілька палаців, зимовий сад, ставки, вертолітний майданчик, мисливський будиночок, десятки мисливських вишок, готель, та свій власний невеликий звіринець де мешкають п'ятьма ведмедів (два дорослих і три малюки), годівнички для парно копитних, вольєри, в яких мешкають 5 муфлонів, 6 ланей, 4 плямистих оленів та близько 20 диких кабанів, 4 коттеджі, лижна траса з підйомником. У місцевих гірських смерекових лісах мешкають олені, козулі, кабани. 12 грудня 2009 р. Указом Президента України Віктора Ющенка «Синьогора» була реорганізована в національний природний парк. Однак Державне управління справами (ДУС) саботує виконання указу. Київський еколого-культурний центр і Екоправо-Київ у 2012–2013 роках неодноразово судилися з Державним управлінням справами і Кабінетом Міністрів України з цього приводу. У 2012 р. з держбюджету на утримання резиденції з програми на розвиток природно-заповідного фонду було витрачено 9 млн 318 тис. гривень. Всього ж в 2012 р. на утримання «Синьогори» пішло 211 100 000 гривень. Причому тільки спорудження однієї сауни

коштувало 1 млн гривень. У 2011 р. на ремонт дачі В. Януковича з держбюджету було виділено 21 млн грн [29].

Надання послуг харчування на території Богородчанської та Солотвинської громади. З розвитком гастрономії і гастрономічного туризму в світ туристи почали відкривати для себе нові незабутні смаки місцевих страв. І з розвитком цього тренду на територіях громад можна побачити все більше нових закладів ресторанного господарства з різною кухнею і різноманіттям страв. Туристи найчастіше відвідують заклади харчування за рекомендаціями Google або знайомих та друзів. Найбільш популярнішими закладами харчування не тільки серед туристів, а й серед місцевого населення є: «Лейбова гора» на 27-ому кілометрі траси Івано-Франківськ – Буковель. У мальовничому куточку Прикарпаття друзів та гостей зустрічає Leibova Gora Restaurant & Hotel. Шеф-кухар пані Наталії Германюк спеціалізується на стравах угорської, австрійської та української кухонь і з радістю пригощає наших гостей запальним чадашем або бобським гуляшем, ніжним віденським шніцелом, легким, як мелодія Штрауса, шоколадом, перрі та багатьма іншими смаколиками. Ресторан знаходиться за адресою: вул. Гірська 1а, с. Жураки.

«Два куми» . Колиба розташована в лісовому масиві урочище «Діброва», поруч з трасою «Івано-Франківськ – Богородчани – Надвірна – Буковель» за 5 км від Богородчан в напрямку Надвірної [31].

Колиба «Два Кума» запрошує Вас гарно провести час в затишній, та приємній атмосфері, скуштувати українські страви та страви східноєвропейської кухні: лагман козон-кабоб та бограч. Великий вибір м'ясних та рибних страв, які готуються на вогні, зокрема стейки, шашлики, курячі завиванці та індичі ніжки. А також радимо скуштувати нашу фірмову страву – «короп на мангалі».

Ресторан «Діброва» Колоритний інтер'єр закладу виконаний у традиційному українському стилі – масивні меблі та оздоблення з натурального дерева, вишиті скатертини й декор з полін. Кухарі готують гостям популярні страви української та європейської кухонь. У меню представлені холодні й

гарячі закуски, салати, перші страви, основні страви з м'яса й риби, гарніри, десерти [31].

Ресторан «Бистриця» (с. Раковець). В ресторані гармонійно поєднані вишукана європейська, традиційна українська та екзотична східна кухні.

Ресторан «Перлина Карпат». У мальовничому селі Манява розташований затишний ресторанчик «Перлина Карпат». Це улюблене місце мешканців селища, а всі гості, котрі відвідали його хоч раз, обов'язково повернуться сюди знову. Заклад виконано у карпатському стилі, а професійні кухарі готують виключно гуцульські страви. Другий поверх має балкончик зі столиками для трапез просто неба. На вулиці є просторе паркування, на якому можна залишити свій автомобіль [37].

Ресторанний комплекс «Золота гора». Один із ресторанів виконаний з зрубу, а його антураж виконаний в мисливському і народному стилі. В інтер'єрі використовуються натуральні матеріали (камін, дерево, вироби з глини). Камін, в якому в зимову пору потріскують поліна, створює незабутню атмосферу романтики.

Другий ресторан примикає до основного корпусу готелю. Витончений інтер'єр ресторану створює неповторну атмосферу затишку. Зал ресторану прекрасно підходить для проведення святкового обіду, романтичної вечері або ділової зустрічі. Адреса: с. Старуня.

Готельно-ресторанний комплекс «Мочари» (www.mochary.if.ua). Готель розташований у селищі Богородчани. До послуг гостей бар, сад, приладдя для барбекю й тераса. ресторан, цілодобову стійку реєстрації, обслуговування номерів, безкоштовний Wi-Fi на усій території. В ресторані подають страви європейської та української кухні.

Ресторан «Колиба» якщо ви раптом побажаєте зануритися по-справжньому в світ традицій Західної України, то не забудьте відвідати колибу.

Як тільки ви входите в двері, особливий дизайн інтер'єру створює відчуття, ніби ви повернулися на століття назад. Тут максимально відтворено атмосферу старовинної української хати, що виділяє ресторан «Колиба» серед

інших подібних закладів. Варті уваги і місцеві страви, яких немає в інших регіонах. Мова йде про гуцульську кухню, де домінують карпатські гриби, квашена капуста та банош з сиром [35].

Окрім страв, приготованих професійними кухарями, Ви також можете насолодитися стравами, приготованими власноруч на мангалах, які розташовані в альтанках по всьому комплексу.

Коли ви віддаєте перевагу колибі звичайному ресторану, Карпати відкривають перед вами всю красу традицій і звичаїв людей, які тут живуть здавна. Для туристів які бажають скоштувати справжню Бойківську кухню власники котеджних будиночків та садиб пропонують за додаткову плату приготувати водночас прості і не звичні страви наприклад такі як: буляники, стульники, білі гриби в сметані, грибна зупа та багато іншого. Карпатський край красивий і смачний тому тут кожен турист знайде страву по смаку.

Висновки до розділу 1

Богородчанська та Солотвинська територіальні громади розташовані на території Івано-Франківського району Івано-Франківської області. Обидві територіальні громади володіють потужним природно-ресурсним та історико-культурним потенціалом, що є потужною передумовою розвитку туризму. що є потужною передумовою розвитку туризму. На території селищних рад є потужною передумовою розвитку туризму. На території селищних рад є досить багато закладів розміщення, які задовольняють потреби туристів. Зазвичай в Солотвинській та Богородчанській громаді можна зустріти готельно-ресторанні комплекси, які спрощують туристам пошук закладів харчування та проживання які надають повний комплекс обслуговування.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БОГОРОДЧАНСЬКОЇ ТА СОЛОТВИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

2.1 Аналіз розвитку туризму у Богородчанській територіальній громаді

Туризм це не тільки наповнення бюджету громади, але і враження які отримують туристи під час подорожі. Туристи, які об'їздили добре відомі всім міста бажають чогось нового і цікавого. Крім того, в епоху гаджетів частина мандрівників була б не проти від них відволіктися і побути наодинці з природою. Розвиток туризму це важлива складова економіки для будь-якої територіальної громади яка має відповідні ресурси та інфраструктуру. На території Богородчанської територіальної громади є популярні місця які цікаві туристам та місцевим жителям і на які звертає увагу і допомагає розвивати управління туризму Богородчанської селищної ради

На території громади є чимало цікавих неповторних місць, пам'яток культури та архітектури. Різноманіття фестивалів зацікавлюють з роками все більше і більше нових туристів.

У селі Старуня знаходиться грязьовий вулкан це геологічна пам'ятка природи, єдина і унікальна не тільки в області, а і в Україні. Мало відоме село і палеонтологічними знахідками льодовикової доби. У 2019 р. Старуня гостинно запрошувала усіх охочих на фестиваль «Топіарі Арт-Раут» [39].

Справжньою візитною карткою територіальної громади є музей етнографії та побуту, що знаходиться в селі Саджава. Тут представлено оригінальні предмети мистецтва, культури та побуту місцевих жителів. Експозицію музею складають більше 3 тисяч експонатів.

Із 2019 року на приватному аеродромі поблизу села Підгір'я щорічно проходить Європейський музичний фестиваль UNDERHILL. Це своєрідний міжнародний музичний парк розваг, який об'єднує різні течії сучасної та поп-музики, українських та європейських виконавців. Захід збирає тисячі людей з

усіх куточків України, окрім того Прикарпаття відвідує багато гостей закордону. Вдень і вночі працювали сцени, а також проводиться авіашоу. Фестиваль став полігоном для експериментів у сфері масових заходів, де окрім музичних перформансів також відбувається шоу спортивних літаків, польоти повітряних куль, діє парк атракціонів, а також передбачено великий кемпінг для кількадечного відпочинку. В 2019 році фестиваль за два дні відвідало біля 30 000 гостей. Основна концепція фестивалю: «Місце де танцюють вдень і вночі» назва походить від того що захід проходить цілодобово. Інфраструктура фестивалю дозволяє відвідувати його сім'ям з дітьми та людям з обмеженими можливостями [39].

Окрім музичного фестивалю UNDERHILL включає в свій комплекс Парк історії Землі Underhill котрий кличе до пригод дітей та дорослих. У Underhill Earth History Park у селі Підгір'я відтворено понад десяток стародавніх тварин, які мешкали на теренах сучасних Карпат мільйони років тому. Історія поєднується з наукою та доповнюється різноманітними розважальними заходами – подорожуйте та досліджуйте мешканців парку, а не лише кожні вихідні. Тому туристам так весело приїхати сюди вперше і повернутися знову - діти і дорослі завжди дізнаються щось нове. Усі скульптури доісторичних тварин у Парку історії Землі Андергілл є реальними та реалістичними. Кожна тварина має свою назву та історію. Ви можете знайти їх на табличці поруч із цифрами. Щоб дізнатися більше, варто здійснити інтерактивний тур. Про історію Землі та її стародавніх мешканців розповість геніальний учений професор Ванні Оберон, який знявся у відомих фільмах «Джуманджі» та «Поклик джунглів». Усі скульптури стародавніх тварин і птахів, а також скелети та їхні частини в Парку історії Землі вирізані трьома братами – Дмитром, Тарасом і Богданом Пилипонюками. Фігурки тварин зроблені спеціально, щоб діти могли безпечно на них залазити. Малечі ніхто не заборонить звісити хвости та почухати скульптурі спину.

Музей Землі розповідає і показує, наскільки цікавим і небезпечним було життя наших предків. Це трикупольна споруда в парку, до якої вам потрібно

пройти повз величезних доісторичних птахів і тунелі з бивнів мамонта. В середині є сучасний простір з проекторами та інтерактивними дошками. Під головним куполом історія формування планет представлена в малюнках і таблицях і ілюструє зв'язок Землі з Сонячною системою та Всесвітом загалом. Екскурсовод розповідає, що, як і коли утворилася планета, хто були її перші мешканці, як і чому вимерли динозаври, а люди навчилися добувати вогонь.

На території громади розташовано багато церков і молитовних будинків, що характеризує високий духовний і культурний рівень місцевого населення. У селі Росільна досі збереглася церква Св. Апостолів Петра і Павла, збудована на початку XVII ст. Ця дерев'яна будівля не має жодного цвяха, а в середині є ікони, написані 300-400 років тому, і частина вітваря, такого немає на Прикарпатті. Однією з найстаріших культових споруд є костел богородчанських священиків-домініканців, збудований у 1691 році. За переказами, коштом провідника Олекси Довбуша збудована столітня церква Святого Миколая в селі Глібівка. Загалом на території громади понад три десятки храмів, будівництво яких датується XVIII–XIX ст. [21, с.60].

Одним із шляхів розвитку туризму на території громади є участь і організація різних проектів, які спрямовані на збереження або розвиток тих чи інших DESTИНАЦІЙ. Одним із таких проектів є «Карпатські водоспади – туристичні DESTИНАЦІЇ Карпатського регіону». Метою даного проекту є створення умов для збільшення кількості туристів та термінів їх перебування в громадах Карпатського регіону шляхом облаштуванням і промоції карпатських водоспадів Івано-Франківського району Івано-Франківської області.

Проект «Туристична DESTИНАЦІЯ Карпатські водоспади в Карпатському регіоні» реалізовано в 2019 році громадською організацією «Агенція розвитку громад Богородчанська району» у партнерстві із Сторожинецькою міською радою ОТГ Чернівецької області, Богородчанською районною радою Івано-Франківської області та Чернівецьким обласним громадсько-молодіжним екологічним об'єднанням «Буквиця», в рамках реалізації конкурсу ініціатив місцевих карпатських громад, що реалізується АОМС «Єврорегіон Карпати -

України» в рамках Програми підтримки ініціатив карпатських громад за рахунок коштів обласних бюджетів Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької областей, компанії ДТЕК, ПАТ «Концерн Галнафтогаз» [22, с.76]

Також Богородчанська селища рада брала участь у розвитку проєкту «Шляхами Олекси Довбуша» – це туристичний веломаршрут пов'язаний з історичними подіями, що відбувалися в середині XVIII століття у зв'язку з нападом опришків під проводом Олекси Довбуша на Богородчанський замок. Створення цих атракцій стало можливим завдяки проєктам, які реалізувала громадська організація «Центр рівних можливостей». За словами керівника проєкту роботу над створенням туристичної інфраструктури розпочали ще в 2020 році, коли проєкт громадської організації «Створення туристичної інфраструктури» було визнано переможцем конкурсу. У рамках Програми підтримки місцевих карпатських громадських ініціатив, яку організовує Туристична Асоціація «Європейські Карпати-Україна» в рамках проєкту «Карпатська мережа регіонального розвитку» спільно з Міністерством розвитку громад та реалізації територій, Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька облдержадміністрації за кошти державного бюджету отримали фінансування за програмою підтримки галузевої політики – «Підтримка української регіональної політики». Загальний бюджет проєкту становив 547 764 грн, з яких кошти обласної скарбниці – 273 000, а сільської – 274 764 грн. У рамках проєкту проведено комплекс робіт, зокрема монтаж металоконструкцій оглядової вежі, встановлення фотозони, велопарковок, лавочок та облаштування стоянки для велосипедів і автомобілів. Також виготовлено та змонтовано два інформаційні стенди, на яких розміщено важливу й цікаву інформацію для потенційних туристів, зокрема щодо напрямку веломаршруту, а також пізнавальну інформацію з історії [22, с.78]

Основною перспективою для розвитку туризму в громаді є її туристична база та інфраструктура. Щороку селища рада бере участь у різноманітних проєктах по залученню коштів та інвестицій в громаду. Вигідне географічне положення та туристичні маршрути дозволяють різним туристичним агенціям,

екскурсоводам та гідам включати в програми своїх турів і об'єкти які знаходяться на території Богородчанської територіальної громади.

Можна виділити основні проблемами розвитку туристичної галузі, що стримують її розвиток:

- відсутність розгалуженої системи рекламної підтримки галузевих заходів та заходів бюро іноземного туризму.

- відсутність цивілізованих умов транзиту та невигідна візова система для іноземних туристів.

- податкове законодавство, яке не залучає інвестиції в туристичну інфраструктуру та розважальні комплекси.

- багатосекторне об'єднання для управління розвитком туризму на території громади.

- недоліки в системі управління туристичною територією громади.

- питання тіньової економіки.

2.2 Аналіз туристичного потенціалу Солотвинської територіальної громади

Розробляючи стратегію розвитку громади території, важливо проаналізувати всі наявні історичні об'єкти та зрозуміти, як їх ефективно використовувати. Хоча великими туристичними об'єктами управляє держава, не варто забувати, що вони знаходяться на території громади. Розвиток туристичних продуктів і супутніх послуг навколо цих історичних пам'яток став можливим завдяки комплексному підходу та синергетичним зусиллям місцевої влади, науковців, місцевого бізнесу, експертів, активній участі жителів громади та центральної адміністрації.

Солотвинська територіальна громада це одне з небагатьох місць в Україні для цілорічного туризму. Велика Історично культурна пам'ятка та природні ресурси сприяють розвитку туризму та інфраструктури на території громади.

Розташоване в межах північної межі Скибівських Карпат, частини гірського масиву Горган. Невеличке гірське село Гута – найпівденніший

населений пункт громади та ворота у прекрасний та чарівний світ Карпат. З Гути або Старої Гути ведуть денні та багатоденні маршрути на полонину, перевали, круті перевали Горган та хребти. Найвища точка району – гора Сивуля 1818 м (рис 2.1) [1, с.38].

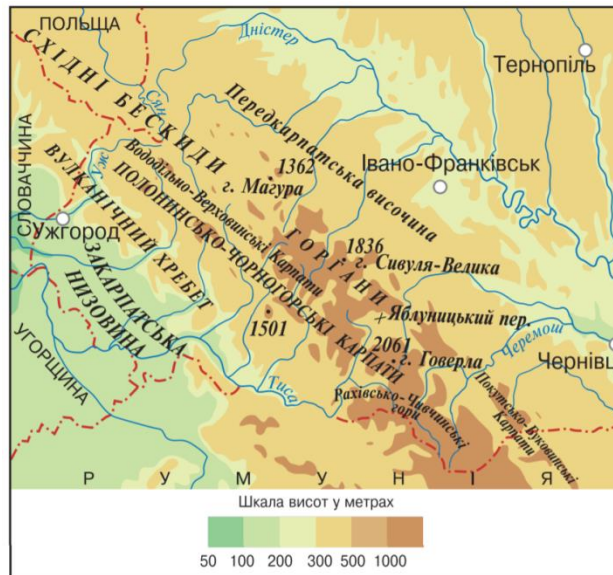

Рис. 2.1 Карта Українських Карпат

Стара Гута розташована у верхів'ях Бистриці Солотвинської на висоті 650 метрів. Село розташоване за 60 кілометрів від обласного центру, який має чудове автобусне сполучення, що дозволяє приїжджим без проблем дістатися. Звідси чи не один із найпопулярніших трекінгових маршрутів для сходження на вершини-близнюки Сивуля (1881 м) та Мала Сивуля (1818 м), які є найвищими точками Горган. Ці вершини вкриті відслоненнями каменю, які стрімко спускаються на сотні метрів. Протяжність цього маршруту 39 км від крайньої автостанції с. Гути. Перепад висот становить 1200 метрів. Маршрут пролягає повз мальовничі водоспади району Жолоб і Пекло, де крутими скелями починається річка Бистриця Надвірнянська. Сивулі увінчано бетонним стовпом, а на камені позначено напрямок світу.

Не менш цікавим для піших походів є прилеглий до Сивульського Ватагівський хребет, який починається з боку Осмолоди і закінчується біля Гути мальовничими вершинами Висока (1803 м) та Ігровець (1804 м). Кам'янисті моря

містичні ліси наповнені легендами про нехрещених мертвих душах, які знайшли тут притулок, б'ються тут, але не знаходять берега. Цей маршрут проходить через притоку Бистриці мальовничими галявинами з чудовими грибними місцями та полониною Погар, з якої починається підйом на вершину Ігровця. [22, с.31].

Для груп школярів і менш підготовлених туристів буде цікаво пройти від Гути до Манявського водоспаду, найвищої точки Карпат, через хребет Чортка. Описаний маршрут не вимагає спеціального спорядження навіть для невідготовлених туристів.

У селі Гута знаходиться Синьогірський національний природний парк, відповідно до Указу Президента України від 21 грудня 2009 року № 1083 «Про створення Синьогірського національного природного парку шляхом реорганізації [33].

Парк є важливою неприбутковою бюджетною, природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою держави, входить до складу Фонду природно-заповідного фонду України, охороняється як державне надбання, йому встановлено особливу охорону та розведення. Використання схем і визначень.

Основна мета та завдання створення національного природного парку «Синьогора».

Парк створено з метою збереження, відтворення та раціоналізації типових і унікальних природних комплексів Карпатського регіону, які мають важливу екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та оздоровчу користь.

Основними завданнями Парку є:

- збереження та відтворення цінних природних комплексів та історико-культурних об'єктів, що знаходяться на його території, збереження, збереження видів рослинного і тваринного світу.

- створення сприятливих умов для організованого туризму, інших видів відпочинку та рекреаційної діяльності в природних умовах, дотримання режиму охорони заповідних природно-заповідних комплексів та об'єктів.

- проводити різноманітні науково-дослідні роботи, в тому числі з вивчення природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, формулювання наукових рекомендацій щодо охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

- забезпечити охорону своєї території з усіма природними об'єктами.

- охорона генофондів рідкісних та унікальних рослин, тварин, птахів, риб і безхребетних, занесених до Червоної книги України.

- вивчення екосистемних змін під впливом природних і антропогенних факторів.

- вивчення та підтримання загального екологічного балансу в регіоні.

- проведення екологічної освітньо-виховної роботи тощо.

Триповерховий готель на 84 місця, розташований на території національного природного парку «Синьогора», обладнаний номерами класу «Люкс», «Апартаменти», «Півлюкс», 6 комфортабельними каютами на 22 місця. банкетний зал - бар на 120 місць, ресторан на 100 місць, зал для прийому гостей на 20 місць [36].

У громаді є багато музеїв, деякі з яких особливо популярні серед туристів.

Солотвинський краєзнавчий музей був заснований у 1958 році місцевим учителем-краєзнавцем О. А. Феданком (1898–1983), який зібрав сотні цікавих експонатів з археології, нумізматики, етнографії, побуту та ремесел краю. Адреса музею: просп. М. Грушевський, 4, смт. Солотвин, Івано-Франківський район, Івано-Франківська область, Україна, 77753.

Манявський «Музей ведмедя».

Музей має освітньо-екологічну мету, його діяльність спрямована на збереження виду бурого ведмедя у Карпатах. Адреса музею: с. Манява, Івано-Франківський район, Івано-Франківська області, Україна, 77772.

На території громади зосереджена велика кількість храмів та монастирів подекуди вважається що Солотвинська громада являється паломницьким центром для паломників не тільки з України, а і з різних куточків світу.

Манявський скит – це православний чоловічий монастир, заснований на початку XVII століття монахом Йовом Княгиницьким, який прийшов у ці місця з гори Афон, щоб відродити на цій землі православ'я. Хоча існує теорія, що ще у XIII столітті два монахи Києво-Печерської лаври, рятуючись від татар, пішли у напрямку Карпат і це їм вперше з'явилась Богородиця. Саме про цих монахів згадував Іван Франко у своєму творі «Захар Беркут», а також за порадою та розрадою до них звертався і король Данило Галицький [21, с.59].

У різні часи скит переживав розквіт та падіння, мав у своєму підпорядкуванні інші монастирі у різних воєводствах, був культурним та просвітницьким центром. Понад 150 років тут відчайдушного охороняли православну віру. Але були й трагічні моменти в історії обителі: епідемія, що забрала життя багатьох монахів, руйнація під час польсько-татарської війни та, врешті, знищення скиту австрійським імператором Францом-Йосифом.

Монастир стояв у руїнах аж до 1998 року коли був переданий Івано-Франківській єпархії ПЦУ, що стало початком його відродження. І ось, поставши з попелу, немов птах Фенікс, скит відкрив свої двері. Щорічно монастир відвідують тисячі туристів які просять божої благодаті та мають змогу доторкнутися та відчутти всю величність та красу духовної святині українського народу.

У селі Манява є «Блаженний камінь» з цілющим джерелом. «Блаженний камінь» - це шедевр природи, кам'яна брила розміром 10х3 метри з гротом. Природна ніша в скелі має ширину близько 4 метрів і висоту 1,5 метра, врізана в гору на 2 метри. За народними переказами, легендами та окремими істориками, саме тут розпочав свою шляхетну історію скит Манявських. Ченці Києво-Печерського монастиря залишили Київ і попрямували до Карпатських гір у пошуках чарівного джерела води, яке мало бути схоже на «Києво-Печерську». Зупинилися біля скелі – печери з цілющим джерелом. Після того, як ченці оселилися в печерах, вони зцілювали хворих і немічних молитвами, водою і збором трав [21, с.60].

Однією з найяскравіших перлин Карпат є 18-метровий Манявський водоспад. Він ховається в ущелині між гострими скелями річки Манявка. Каскади водоспаду ніби самі мандрують у часі, адже за стінами води можна побачити скелі, яким більше 60 мільйонів років. Біля підніжжя Манявського водоспаду утворюється невелике озерце, в якому можна купатися в теплу пору року. За віруваннями місцевих жителів і старожилів, колись тут було язичницьке капище, присвячене стародавнім богам, і молилися богам за молодість. Звичайно, ніхто не гарантує вічної молодості, але користь для здоров'я води Манявського водоспаду безсумнівна. Купаючись у воді, ви можете розслабитися і відпочити, насолоджуючись свіжим повітрям і стародавніми деревами, що ростуть навколо вас. Манявський водоспад варто відвідувати хоча б двічі на рік – влітку та взимку. Взимку тут ще загадковіше, ніби заховане в засніженому лісі. Та й туристів у цей час менше, а можливостей для тиші та усамітнення більше [7, 59].

Дійти до водоспаду можна пішки по руслу річки Манявка (якщо маловоддя) або дорогою через село Манява, яка згодом трохи відхиляється в ліс. Щоб не помилитися, слід орієнтуватися на шум води. Водоспад знаходиться приблизно в 7 км від Манявського скиту. Загадкова місцевість приховує багато таємниць і легенд. Місцеві жителі вірять, що вночі біля водоспаду можна почути спів німф, який приваблює всіх, хто вирішив тут заночувати.

Село Богрівка гірське і невелике. Зараз тут мирне життя, але 100 років тому, під час Першої світової війни, тут точилися важкі бої. Відтоді в селі збереглися бетонні укріплення, так звані ДОТи. Громада вирішила відновити цю спадщину часів Австро-Угорщини [26, 149].

Понад 100 років тому територією Прикарпаття пролягав Східний фронт Першої світової війни. Тоді Австро-Угорщина воювала з російською імперією, і австрійські воїни два роки стояли неподалік Богородчан. Тож гірське село Богрівка яке зараз входить до складу Солотвинської територіальної громади вони вибрали як місце, де можна збудувати укріплення для контролю території.

Зараз у Богрівці та навколо неї є дев'ять спеціальних ДОТів – аббревіатура від «довготривала оборонна точка». Вісім з них одноповерхові, а дев'ятий висотою в три поверхи має свою назву – «Парламентська фортеця». Донедавна всі ці будівлі були в занедбаному стані. Проте стурбовані мешканці села та околиць побачили можливість і потребу відновити ДОТ. Адже вони можуть принести реальну користь селам, громадам та всій Івано-Франківській області як туристичні об'єкти. [26, 150].

Відновлення оборонних споруд проводитиметься в рамках Програми підтримки місцевих карпатських громадських ініціатив, яку реалізує асоціація «Єврозона Карпати-Україна», проект фінансуватиме Європейський Союз. До фінансування також сприятиме місцевий бюджет, адже громада Солотвинського краю на території, де розташована Богрівка, зацікавлена у збільшенні кількості потенційних туристів. Наразі йдеться про 250 тис. грн від ЄС та 67 тис. від громади.

Територія Солотвинської громади була ареною важких боїв у період Першій світовій, з часів якої у доброму стані збережено дев'ять дотів, що можуть стати частинкою пішого маршруту чи велосипедного. Тут є місця боїв УПА, де зокрема 27 липня 1944 року було знищено обоз із пораненими «упівцями». Між селами Яблунька, Пороги й Манява є піший маршрут на полонину Малиновище, де були розташовані військові бази й табір бійців УПА. Крім суто історичної спадщини, має ще й освітню та патріотичну складову [34].

Військовий туризм розвинений у великих країнах світу, таких як США та Ізраїль, тобто відвідування об'єктів, пов'язаних з історією військових конфліктів, активно розвивається і давно користується популярністю в Європі. Люди, які цікавляться військовою тематикою, відвідують місця битв, замки, укріплення тощо. Щороку зацікавлених туристів справді багато. Таким чином, захист Богрівки має всі шанси стати популярним серед відвідувачів – якщо проект буде успішно реалізований.

Головне завдання громади – відновити та зберегти забудову та лінії оборони такими, якими вони є. Мова йде про площу близько 2000 квадратних

метрів. Також у планах відновити покриття підлоги, зовнішню штукатурку тощо. Також – 200 метрів траншей, щоб повністю відтворити середовище.

Солотвинська територіальна громада бере активну участь у різноманітних проєктах для розвитку зеленого туризму на території громади.

Солотвинська громада має значну історичну та природну спадщину Це – зокрема Скит Манявський, Манявський водоспад, австрійські доти часів Першої світової війни, національний природний парк «Синьогора». Є також визначні місця, унікальні пам'ятки культури, об'єкти, що мають рекреаційне значення [38]. В цьому громада нічим не поступається таким туристично розвинутим територіям, як Яремче, Верховина та Косівщина. Тож сфера туризму один із головних стратегічних напрямів розвитку громади, якщо не найголовніший. І найперспективнішим для місцевості є сільський зелений туризм, який дасть можливість місцевим жителям заробляти гроші у себе вдома, не виїжджаючи за кордон. Розвиток зеленого туризму також сприятиме отримуванню додаткових інвестицій та надходжень до бюджету громади. Головне завдання місцевої влади – створити сприятливі умови для його розвитку, сприяти туристичній привабливості та популяризації громади» .

Нині в громаді напрацьовують низку програм і проєктів, спрямованих на розвиток туризму й підтримки місцевих підприємців, які планують займатися туристичною діяльністю. Невдовзі в селі Богрівці впроваджуватимуть проєкт із популяризації історичної спадщини. Крім цього, Солотвинська селищна рада стала учасником проєкту «Перспективи сталого розвитку сільських територій» – а це модуль, орієнтований на поширення у громаді знань та навичок з надання послуг сільської гостинності та сільського зеленого туризму.

У 2021 році за ініціативи місцевих жителів та господинь започаткували фестиваль борщу «Весняні дзвони». У селі Кричка Солотвинської громади провели перший фестиваль борщу. 11 господинь та один газда з'їхалися із Солотвинської громади, щоб дізнатися, чий борщ найсмачніший та поділитися своїм секретним та старовинним рецептом.

Перед будинком культури у Кричці розклали польову кухню. Тут борщ варять у великих каstrулях на свіжому повітрі. На сцені господині і господині дають по фартуху і ложці. Ці фестивалі відрізняються особливою атмосферою фестивалю, зосередженою на демонстрації кращих мистецьких колективів і виконавців, з урахуванням окремих тем, конкретних термінів і місць проведення. Основна місія фестивалів це ковток свіжого повітря в культурне життя громади, створюючи максимально широку участь як виконавців, так і глядачів. Нині масовий фестивальний рух поширюється та розвивається. Цей фестиваль став частиною життя не лише у великих містах, а й у сільській місцевості [39].

Тому основну проблему розвитку туризму можна пояснити як недосконалість інституційного середовища, основними складовими якого є транспортна, готельна, харчова, інформаційна та соціальна інфраструктури. Основними проблемами в туристичному напрямку є:

- неефективне використання туристичного потенціалу (природно-рекреаційних, історико-культурних та соціально-економічних ресурсів).
- низький рівень співпраці з лідерами туризму області та України в цілому. .
- нерозвиненість економічного сектору, що обмежує можливості розвитку практично всіх сфер діяльності, пов'язаних з туристичним бізнесом.

Але, незважаючи на економічну та політичну нестабільність, у громади є багато способів її вирішення. Дуже важливою ланкою в розвитку туризму є розвиток міжнародних зв'язків. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України створило Міністерство туризму та курортів, до компетенції якого входить формування пропозицій щодо підвищення ефективності державної політики у сфері туризму [23, с.68].

Основними компонентами стратегії є:

- розробка планів розвитку туризму громади.
- забезпечити діяльність громадських організацій, туристичних організацій, що сприятиме популяризації туризму. .

- створення бази даних про всі туристсько-рекреаційні ресурси, що дасть змогу посилити інформаційну частину туристичного потенціалу та сприятиме підвищенню ефективності систем планування в туристичній сфері.

Висновки до розділу 2

Нині в громаді напрацьовують низку програм і проєктів, спрямованих на розвиток туризму й підтримки місцевих підприємців, які планують займатися туристичною діяльністю. Бородчанська та Солотвинська громада мають великий туристичний потенціал і повинні виходити на туристичний ринок, залучаючи тим самим туристів та інвесторів. Перспективними є культурно-пізнавальний, подієвий, гастротуризм, активний туризм та ін. В той же час спостерігаємо недосконалість та недостатній розвиток туристичної інфраструктури, недостатню кількість закладів розміщення, харчування, якісного надання туристичних послуг.

РОЗДІЛ 3. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ

«ТУРИСТИЧНИЙ МАРШРУТ СТЕЖКАМИ БОЙКА»

3.1 Розробка туристичного маршруту

Туристичний маршрут – це основна частина заздалегідь спланованого маршруту або туристичної діяльності туриста, яка може включати один або кілька туристичних маршрутів і характеризується тим, що туристи в певному порядку рухаються через певні географічні точки. Складовими частинами туристичного маршруту є початковий, проміжний і кінцевий пункти, стежки і дороги, що з'єднують їх безпосередньо або через відгалуження [30, с.21].

Розробка маршруту починається з вибору пункту призначення з урахуванням існуючої мережі транспортних шляхів і тривалості подорожі. При цьому використовуються такі критерії, як наявність туристичних об'єктів та їх пізнавальна цінність, транспортна доступність, маршрути, що забезпечують туристичну інфраструктуру тощо. Нарешті, вони визначають порядок відвідування місць, з'ясовуючи, які з них є екскурсійними, а які – туристичними. Усі ці рішення згодом відтворюються в дорожніх картах, які можуть бути лінійними, кільцевими, радіальними та комбінованими. Його вибір залежить від розташування місць, які планується відвідати на маршруті, і транспортної мережі, що сполучає пункти призначення. Найголовнішим завданням, яке постає при розробці схеми маршруту, є витрата часу, а саме його мінімізація на переміщення між об'єктами та максимізувати інформативно-пізнавальні цінності туру. Варто охопити як можна більше цікавих місць і об'єктів, при цьому

якомога менше перебувати в автобусі чи іншому авто транспортному засобі [22, с.78].

Лінійний і кільцевий маршрути передбачають послідовне відвідування об'єктів що передбачені в маршрут. Відрізняються вони між собою вони лише тим, що перша та остання дестинації в лінійних маршрутах знаходяться в різних віддалених одне від одного місцях. (рис 3.1).

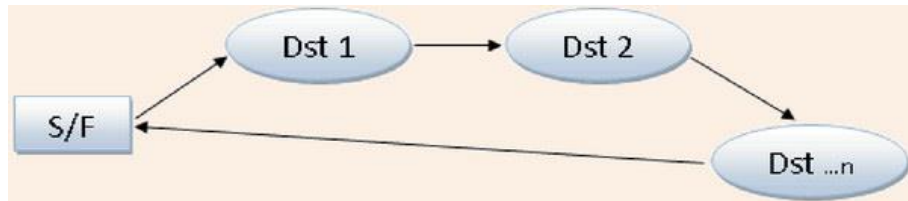

Рис. 3.1 Лінійний маршрут

А кільцевий тур організований так, що перше й останнє місця призначень збігаються або знаходяться поруч. (рис 3.2)

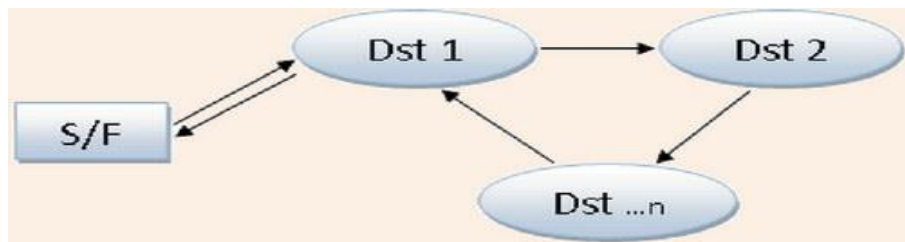

Рис 3.2 Кільцевий маршрут

Кожен із цих маршрутів має свої переваги та недоліки. Лінійні маршрути дозволяють створювати конкретні ділянки, які розкривають усе розмаїття певного регіону чи країни. Однак у цьому випадку туристи день у день віддаляються від стартової точки. Тож наприкінці туру команді доведеться пройти досить тривалий і виснажливий заїзд. Кільцевий маршрут позбавлений цього недоліку [22, с.80].

Радіальні маршрути в основному використовуються для екскурсійних поїздок за межі міста. Вони схожі на «сонячне світло», що виходить із туристичного місця, сповіщаючи про повернення тим самим шляхом. Для екскурсій вихідного дня характерні радіальні маршрути. Радіальні подорожі

добре поєднуються з іншими видами маршрутів. Це дозволяє отримати доступ до різних об'єктів і пунктів призначення неподалік від основного напрямку маршруту. Наприклад, група з Дніпра на вихідні приїжджає до Івано-Франківська, де туристи зупиняються на ночівлю. Звідси вони здійснюють екскурсійну поїздку до Яремче та Буковеля з поверненням до міста Івано Франківськ. (рис 3.3).

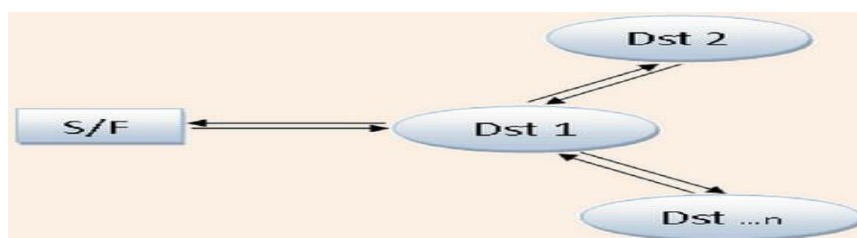

Рис. 3.3 Радіальний маршрут

Радіальні маршрути в основному використовуються для екскурсійних поїздок за межі міста. Вони схожі на «сонячне світло», що виходить із туристичного місця, сповіщаючи про повернення тим самим шляхом. Для екскурсій вихідного дня характерні радіальні маршрути. Радіальні подорожі добре поєднуються з іншими видами маршрутів. Це дозволяє отримати доступ до різних об'єктів і пунктів призначення неподалік від основного напрямку маршруту [22, с.81].

Результатом розробки такого маршруту є його картографічна схема. На ньому шлях групи туристів позначається умовними лініями із зазначенням напрямку та режиму руху – автобусом чи іншим видом автомобільного транспорту. Доріжка прокладена вздовж існуючих транспортних магістралей, минаючи пункти призначення, позначені на карті діроколами. Усередині кожного штампа різнокольоровими секторами позначені основні послуги, які пропонуються в тому чи іншому пункті призначення. На карті також можна вказати проміжні відстані та навіть швидкість автобусів на певних ділянках дороги [16, с.112].

Це враховується після визначення типу маршруту, кількості об'єктів і напрямків, які будуть включені в маршрут, етапу створення туристичного

маршруту. Створення туристичних маршрутів необхідно розділити на наступні етапи:

1. Робоча група: необхідно зібрати ентузіастів, представників місцевої влади, бізнесу, усіх, хто має потенціал та бачення ідеї розвитку туристичних маршрутів.

2. Аналіз маршруту: варто зробити аналіз території. Нанести на мапу основний кістяк туристичних об'єктів, дестинацій та місць які будуть включатися в маршрут.

3. Ідея: опрацювання, концепції маршруту, виокремлення головної родзинки.

4. Реалізація: один із найскладніших етапів. Завершення формування карти маршруту, робиться певне маркування маршруту.

5. Промоція: в кращому варіанті створити сайт маршруту, сторінки в соцмережах і телеграм-каналах, розробити контент-план і створити цікавий контент.

6. Події: промоніторити місцевість по якій будується маршрут, чи найближчим часом не проводиться в громадах якась подія, свято, фестиваль, а також декілька менших подій.

7. Розвиток: розвивати маршрут, міняти його і актуалізуйте. Виходити на міжнародних туристів, включати маршрут до мережі туристичних маршрутів.

Розробка автобусного маршруту завершується обговоренням і узгодженням його схематичного руху, розрахунок кілометражу й часу перебування в автотранспорті. При розробці туристичного маршруту потрібно керуватися «Правилами дорожнього руху», «Статутом автомобільного транспорту», «Правилами перевезення пасажирів» та іншими відомчими нормативами. Прикладом може слугувати туристичний маршрут «Стежками Бойка» (рис. 3.4)

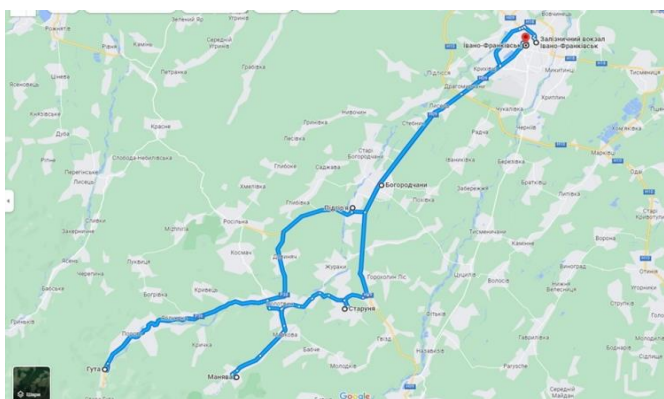

Рис 3.4 Туристичний маршрут «Стежками Бойка»

Цей туристичний маршрут розроблено з метою популяризації та розвитку туризму на територіях Богородчанської та Солотвинської територіальної громади. Маршрут включає в себе популярні та цікаві туристичні об'єкти та destinations. Маршрут прокладено через наступні міста та населені пункти: Івано-Франківськ – Підгір'я – Гута – Манява – Старуня – Богородчани – Івано-Франківськ. Цей маршрут розрахований на туристів із різних регіонів України, також даний маршрут буде цікавий іноземним туристам та може розглядатись як окремий вікенд-тур.

Згідно картосхеми даний туристичний маршрут відноситься до комбінованого туристичного маршруту. Комбінований маршрут містить всі елементи лінійного, кільцевого і радіального маршрутів в тій чи іншій комбінації. Дозволяє охопити значну територію, велику кількість туристичних об'єктів та destinations.

3.2 Програма перебування і калькуляція туристичного маршруту

Програма перебування — це план заходів, де зазначаються дата і час, пункти де передбачена зупинка на маршруті, зупинка в готелі, відвідування туристичних destinations з метою огляду (екскурсії), харчування, а також переміщення по маршруту за допомогою транспортних засобів які передбачені у програмі. Програма перебування це план за яким реалізуються туристичні послуги, обумовлених у договорі. Додаткові послуги, зазвичай відповідальність

за такі послуги покладається на туриста (якщо інше не обумовлене договором), можуть бути надані за додаткову плату [16, с115].

Програма перебування трьох денного туристичний маршрут «Стежками Бойка»

1 День

- Приїзд групи в Івано-Франківськ. **Сніданок.**
- Екскурсія містом. Тут оглянемо та прогуляємося по старих вуличках та побуваємо на Ратуші, Прогуляємося головною туристичною вулицею Івано-Франківська.
- Переїзд до найфестивальнішого місця на Богородчанщині це UNDERHILL та матимемо змогу відвідати Парк історії землі.
- Скуштуємо смачний обід після чого переїдемо в дуже красиве гірське село Гута де заселимося в готель, а після очікуватиме вечеря та вільний час.

2 День

- Ранок починається зі сніданку в готелі.
- Відвідаємо національний парк та міні-зоопарк, де знаходяться дикобрази та бурі ведмеді. З прогулянки ми потрапимо в місце, де на Новоріччі та Різдвяні свята відпочивали президенти зі своїми сім'ями. Це Резиденція Президента «СИНЬОГОРА».
- Обід в «Колибі» де готують карпатську кухню.
- Після смачного обіду прямуємо до святині Карпат – «Манявський скит» Чоловічий монастир його ще називають Український Афон. Святе місце в красивому міжгір'ї.
- Звідси ми відправимося на мальовничий «Манявський водоспад» красиве і унікальне місце насичене духом і чистотою природи.

- Переїзд в село Старуня, заселення в готель, вечеря.

3 День

- Сніданок в ресторані готелю

- Після чого йдемо на зустріч пригодам і пабачимо геологічну пам'ятку природи загального значення «Старунський глязьовий вулкан»
- Згодом відправимося у Центр паломника «Симеон Лукач» хресна дорога на вершині якої знаходиться 25 метровий хрест якого видно за десятки кілометрів.
- Обід в затишному місця де скуштуємо західноукраїнську кухню
- Переїзд до смт Богородчани де відвідаємо ще одну святиню «Костел Відвідин Пресвятої Діви Марії» Римо-Католицький Костел засновано в 1961 р. на кошти графів Потоцьких.
- Переїзд до міста Івано-Франківськ де на нас очікуватиме вечерея в одному з затишних куточків Івано-Франківська.
- Завершення екскурсії.

Оскільки туристичний маршрут, як правило, має форму пакету, розрахованого на групу туристів, розрахунок (калькуляція) його собівартості має ряд особливостей, пов'язаних з тим, що ця група туристів включає, крім того, для туристів супроводжуючі по конкретному маршруту Персонал групи, включаючи постійний супровід.

Визначити собівартість і кінцеву душеву вартість всього комплексу туристичних послуг для кожної групи туристів з урахуванням усіх учасників туристичної групи. Цей збір включає витрати на проживання, харчування, транспортні витрати, витрати на трансфер, витрати на страхування, витрати на екскурсовода, авіаквитки, комісійні турфірми, митні збори, додаткові послуги тощо.

Розрахунок собівартості спочатку здійснюється за основними видами діяльності, тобто за загальним пакетом послуг тургрупи, а потім визначається собівартість кожного туриста, і розрахунок здійснюється на основі ціни послуга, що надається та визначена в проїзному квитку (ваучері).

Калькуляція туристичного маршруту

3-денний тур на групу з 10 осіб.

Маршрут туру: Івано-Франківськ – Підгір'я – Гута – Манява – Старуня – Богородчани – Івано-Франківськ.

Ціна за 1 кілометр 15 гривень.

Оплата послуг гіда 800 гривень доба.

Калькуляція маршруту проводиться з прорахунку, трансферу, проживання, харчування, витрати на вхідні квитки та оплата послуг гіда на одну особу, в кінці після прорахунку все сумується на в загальну вартість для групи туристів з 10 осіб.

1 День

- 1) Сніданок в ресторані «URBAN SPACE 100» – 200 грн.
- 2) Екскурсія по місту Івано-Франківськ – 600 грн (60 грн на особу)
- 3) UNDERHILL Парк історії землі (Вхідний квиток 150 грн за особу)
- 4) Обід в ресторані «Прованс» - 300 грн.
- 5) Готель «Синьогора» двох місний номер напів люкс – 400 (200 грн за особу)
- 6) Вечеря в номері - 90 грн.
- 7) Трансфер: Івано-Франківськ – Підгір'я – Гута (60 км) 900 грн (90 грн за особу)
- 8) Простій автобуса 800 грн (80 грн на особу)
- 9) Оплата послуг гіда 800 грн. (80 грн на особу)

2 День

- 1) Сніданок в готелі - 90 грн.
- 2) Обід в Кафе «Кролиба» - 250 грн.
- 3) ЗІЛ на Манявський водоспад - 900 грн (90 грн за особу)
- 4) 2-місний номер де люкс «Золота гора» - 900 грн (450 грн особа)
- 5) Вечеря в ресторані готелю «Золота гора» - 250 грн
- 6) Трансфер: Гута – Манява – Старуня (45 км) 675 грн (68 грн за особу)
- 7) Простій автобуса 800 грн (80 грн на особу)
- 8) Оплата послуг гіда 800 грн. (80 грн на особу)

3 День

- 1) Сніданок в ресторані готелю «Золота гора» 200 грн.
- 2) Обід в Кафе «Два кума» - 280 грн.
- 3) Вечеря в ресторані «ТОСТ» - 250 грн.
- 4) Трансфер: Старуня – Богородчани – Івано-Франківськ (45 км) 675 (68 грн за особу)
- 6) Оплата послуг гіда 800 грн (80 грн на особу).

Страхування	Страхування на групи з 10 осіб на 3 дні: 2500 грн. За 1 особу 250 грн.
Вхідні квитки та екскурсія	Група 1500 грн. Ціна за особу 150 грн. Екскурсія 600 грн. Ціна за особу 60 грн.
Харчування гіда та водія	1 День – 1118 грн. 2 День – 1118 грн. 3 День – 1460 грн. Всього за 2 особи: 3696 грн.
Харчування туриста оплата за 1 особу	1 День – 590 грн. 2 День – 590 грн. 3 День – 730 грн. Всього за 1 особу: 1910 грн.
Проживання гіда та водія	1 День – 400 грн. 2 День – 900 грн. Всього: 1300 грн.
Проживання туриста	1 День – $400/2 = 400$ грн. 2 День – $900/2 = 450$ грн. Всього за 1 особу: 650 грн.
Оплата послуг гіда	Всього: За 3 дні 2400 грн.
Оплата за транспорт	Всього: (150 км) 2270 грн.

	Простій автобуса: 1600 грн. Разом: 3870 грн. Оплата транспортних послуг за 1 особу за 3 дні: 386 грн.
Ціна 3-х денного туру за 1 особу з урахуванням всіх витрат.	Разом: 4146 грн.
Ціна туру на 10 осіб	Разом 41460 грн

Інформаційний лист триденний туристичний маршрут «Стежками Бойка»

Mercedes Sprinter

AT 1228 C0

Номер водія +380500516823

Номер гіда +380500261214

День 1

09:00 Прибуття в Івано-Франківськ

10:00 Сніданок URBAN SPACE 100

11:30 Експерсія по місту Франка. Відвідування палацу Потоцьких, Ратуші, Вірменського храму, та прогулянка по «найтуристичнішій» вулиці міста.

13:30 Трансфер до села Підгір'я

14:00 Відвідаємо UNDERHILL

15:00 Обід в ресторані «Прованс»

16:00 Трансфер до готелю «Синьогора»

17:00 Заселення в готель

17:20 Вільний час

18:30 Вечеря в готелі

День 2

09:30 Сніданок в готелі

10:00 Прогулянка по Національному парку та Резиденції Президента «Синьогора»

11:30 Обід в кафе «Колиба»

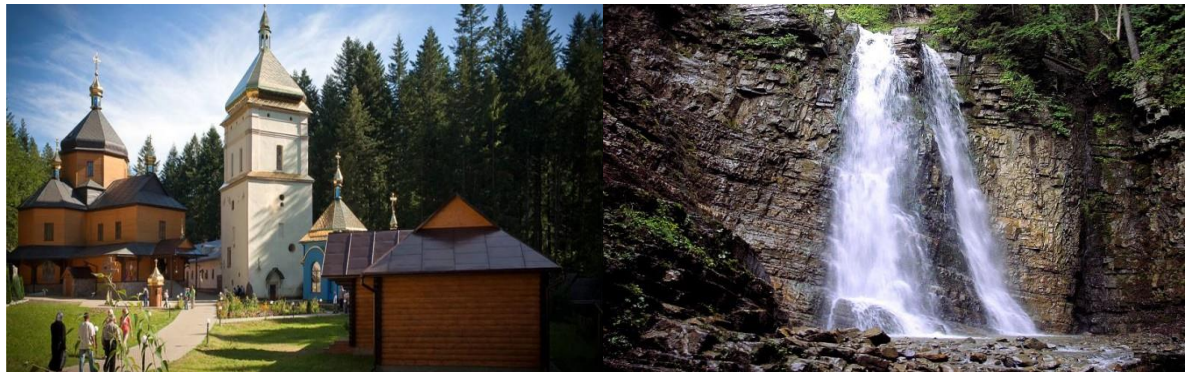
12:30 Трансфер до Маняви. Відвідування Манявського скита та Манявського водоспада

16:00 Переїзд з Маняви в готель – ресторан «Золота гора» який знаходиться в селі старуня.

17:30 Прибуття до готелю, заселення

18:30 Вечеря в ресторані «Золота гора»

19:30 Вільний час

День 3

09:30 Сніданок в ресторані готелю

10:30 Рушаємо до «Старунського грязьового вулкану»

12:30 Відправляємося у Центр паломника «Симеон Лукач» хресна дорога на вершині якої знаходиться 25 метровий Хрест.

14:00 Обід в затишному кафе «Два Кума»

15:00 Переїзд до смт Богородчани де відвідаємо Римо-Католицький «Костел Відвідин Пресвятої Діви Марії»

16:20 Переїзд до Івано-Франківська

17:00 Вечеря в ресторані «ТОСТ»

18:30 Прощання з групою. Завершення екскурсії.

3.3 Шляхи просування туристичного маршруту

Сьогодні лише на основі створення повного комплексу туристичних послуг, що задовольняють потреби споживачів, можливо сформувати конкурентоспроможний туристичний маршрут. Існує багато визначень просування туристичних маршрутів, це складна організаційна система, що складається з різноманітних факторів, таких як (рекреаційні ресурси, туристична інфраструктура, екологія тощо), які взаємопов'язані для задоволення потреб туристів та впливають на необхідні вимоги до розробки IT-просування.

Туризм є основною галуззю національної економіки багатьох країн світу. Загалом, за даними ВТО, туризм становить 10,8% світового ВВП у світовій економіці [33].

Без якісного просування туристичний маршрут чи туристичний продукт не можуть досягти належного рівня на туристичному ринку. Сьогодні конкуренція в усьому світі виходить за межі будь-якого масштабу, і конкуренція за споживачів відбувається не лише між готелями чи туристичними агентствами, а й між громадами, містами, регіонами та, звичайно, країнами. Просування турпродукту є одним із найскладніших і важливих етапів діяльності на туристичному ринку. Відповідно, весь процес просування продукту впливає на розвиток національного та регіонального туризму.

Якщо говорити про сучасні методи просування туристичних послуг, то до них можна віднести: Інтернет, ярмарки та виставки, брендинг, франчайзинг, рекламу, телемаркетинг. Ефективні способи просування турів включають

- програми розвитку туризму;
- PR-кампанії та акції;
- організаційні виставки регіонального та міжнародного масштабу;
- спеціалізовані туристичні інформаційні центри.

Ефективним методом являється організаційні різноманітних виставок, ярмарок, фестивалів. Ці методи відіграють важливу роль у просування туристичних маршрутів. Завдяки таким заходами можливо знайти ділових партнерів, познайомитися з конкурентами, просувати свої туристичні послуги та багато іншого [16, с.148].

Виставки ярмарки, фестивалі займають особливе місце в маркетингу, такі заходи дають змогу одночасно поширювати свої послуги та отримувати певну інформацію в формуванні майбутніх маршрутів. Вони допомагають: оцінити розвиток галузі, зробити аналіз цінової політики, отримати досвідом та певний економічний ефект від участі, домовленості з туристичними агентствами, постачальниками туристичних послуг.

Однозначно важливу роль відіграють спеціалізовані туристичні інформаційні центри, які допомагають у приваблювати нових туристів. Створення таких центрів дасть змогу координувати та просувати туристичні маршрути з урахуванням інтересів туристів та всіх тих хто задіяний у розробці та просуванні туристичного маршруту.

До додаткових методів просування туристичного маршруту належать:

- використання соціальних мереж
- організація рекламних турів та зустріч для представників зарубіжного туристичного бізнесу.

Висновки до розділу 3

Розроблений авторський тур «Стежками Бойка», покликаний популяризувати територію Бородчанської та Солотвинської громади серед туристів. Маршрут включає в себе відвідання історико-культурних та сакральних об'єктів, ознайомлення з традиціями і звичаями краю, національною кухнею і буде цікавим як для індивідуальних туристів, так і для організованих груп. Для просування та популяризації турів на території громад необхідно активно застосовувати новітні технології, рекламу соціальні мережі популяризувати Богородчанщину на різноманітних виставках, в туристично-інформаційних центрах. Також необхідна співпраця з туристичним бізнесом, екскурсводами, суб'єктами туристичної діяльності.

ВИСНОВКИ

За результатами наших досліджень можна зробити такі висновки.

1. Завдяки своєму географічному розташуванню Богородчанська та Солотвинська територіальні громади мають дуже високий відпочинково-туристичний потенціал, що відкриває важливі можливості для розвитку туризму в регіоні. Цьому сприяє різноманітність природних стихій та наявність численних пам'яток історії та культури. Завдяки багатому культурному, історичному та екологічному розмаїттю регіону, культурний туризм має всі передумови для свого розвитку.

2. На території територіальних громад зосереджена велика кількість унікальних природних пам'яток, правильне та раціональне використання яких сприятиме не тільки загальному розвитку туризму, особливо в сферах екології, здоров'я, пізнання тощо, а й дозвілля та розваг, що, у свою чергу, сприятиме покращенню економічного становища регіону, а належна його організація матиме значний соціально-економічний вплив, залежно від доступу до додаткових коштів, створення нових робочих місць, покращення здоров'я населення, розвитком окремих центрів і територій. Громада має всі передумови для організації релігійного, ностальгічного та етнічного та загального історико-культурного туризму. Тим не менш, існує багато перешкод для використання цього потенціалу, пов'язаних з охороною цих пам'яток та соціально-економічними передумовами.

3. Богородчанська та Солотвинська громади мають великий туристичний потенціал і повинні виходити на туристичний ринок, залучаючи тим самим туристів та інвесторів. Розвиток курортів і туризму в області збільшить надходження до обласного та місцевих бюджетів, а отже, покращить рівень життя населення. Крім того, це позитивно вплине на зростання попиту на місцеву промислову продукцію, збільшення туристичних об'єктів, стан будівництва та інфраструктури регіону, а також, можливо, вирішить проблеми зайнятості та екології.

4. Розроблено рекомендації щодо розробки туристичних маршрутів на прикладі авторського туру «Стежками Бойка» покликаний популяризувати територію Богородчанської та Солотвинської громади серед туристів. Маршрут цілорічний, підходить для різних вікових груп. Маршрут включає в себе відвідання історико-культурних та сакральних об'єктів, ознайомлення з традиціями і звичаями краю, національною кухнею і буде цікавим як для індивідуальних туристів, так і для організованих груп.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бейдик О. О. Застосування моделей потенціалу поля при аналізі рекреаційно-туристських ресурсів України. *Картографія та вища школа*. 2003. Вип. 8. С. 91–95.
2. Бурдуланюк В. Б. Пам'ятки культури Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. – 54 с.
3. Боменчук Б. Реабілітовані історією. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2000. 656 с.
4. Вацеба В. Я. Типологічна оцінка ПРП Івано-Франківської області у розрізі фізико-географічних районів. *Науковий вісник Чернівецького університету. Географія*. 2016. Вип. 775/776. С. 31–33.

5. Величко В. В. Теоретичні та методологічні засади регіонаознавства в наукових дослідженнях в Україні та інших європейських державах. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2011. Вип. 17. С. 138–144.
6. Вичівський П. П., Ковальська Л. В. Культурно-пізнавальний туризм в Івано-Франківській області: сучасний стан та перспективи розвитку. *Карпатський край*. 2016. № 1. С. 159–167.
7. Галюк М. Д. Водні ресурси Івано-Франківської області: інформаційний посібник. – Яремче, 2001. – 156 с.
8. Гончарук П. С. Історія України з найдавніших часів до початку ХХ ст. *Курс лекцій. Центр навчальної літератури*, 2005. – 528 с.
19. Головчанська У. О. Пам'ятки, історія – Івано-Франківськ. Івано-Франківськ : ІМЕ, 2002. 92 с.
10. Грабовецький В. В. Івано-Франківськ в пам'ятниках історії та культури. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2001. 132 с.
11. Грабовецький В. В. На вітвар історії України : Спомини про незабут.; Колеги і учні про свого побратима; Увіковічення пам'яті Олекси Довбуша. Ужгород, 2003. 120 с.
12. Івано-Франківська область. Екологія і оптимізація природокористування. Приходько М. М., Сав'юк В. О., Дмитраш Н. В. та інші. – Івано-Франківськ. 2006. – 137с.
13. Карась Г. К Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка незалежності. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2001. 288 с.
14. Качан Є. П., Пушкар М.. С. Розміщення продуктивних – сил України. – К. : Видавничий дім «Юридична книга», 2004. – 552 с.
15. Кіндрачук Н. М. Розвиток культурного туризму в Карпатському регіоні України: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. *Інтелегенція і влада*. 2012. № 27. С. 117–123.
16. Кифяк В. Ф. Сфера рекреації та туризму як складова регіональної економічної системи. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 11 (66). С. 116–119.

17. Кифяк В. Ф. Розбудова загальної та спеціальної інфраструктури Карпатського регіону як один із факторів подальшого розвитку рекреації і туризму. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 5 (108). С. 176–180.
18. Костриця М. Релігійне краєзнавство. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Історичне релігієзнавство"*. 2009. Вип. 1. С. 112–128.
19. Кузьмук С. Соціалізація економіки в контексті сучасних трансформацій в економіці. *Економічна теорія*. 2018. № 2. С. 41–58.
20. Купалова Г. І., Клиновський А. Б. Розвиток та розміщення продуктивних сил регіону: соціально-економічні аспекти. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 228 с.
21. Маланюк Т. З. Історико-архітектурні пам'ятки Івано-Франківщини як об'єкти туризму. *Краєзнавець Прикарпаття*. 2004. № 4. С. 58–61.
22. Маланюк Т. З. Особливості використання наявних туристсько-краєзнавчих ресурсів Івано-Франківщини в організації виховної роботи дитячо-юнацького туризму. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2008. Т. 1. С. 76–80.
23. Маланюк Т. З. Туристично-рекреаційний комплекс Прикарпаття: його стан і перспективи розвитку. *Краєзнавець Прикарпаття*. 2003. № 1. С. 66–68.
24. Маланюк Т. З. Туристсько-краєзнавчі дослідження. *Краєзнавець Прикарпаття*. 2007. №7. С. 147–155.
25. Маланюк Т. З. Сучасний стан і перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу в Івано-Франківській області. Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти. м. Тернопіль. 2003. С. 22–23.
26. Маланюк Т. З. Пам'ятки оборонного значення Івано-Франківщини як об'єкти туризму. Розвиток туристичної індустрії в Україні: реалії та перспективи. м. Івано-Франківськ, 27–29 трав. 2004 р. 2004. С. 140–160.
27. Матвійчук Л. Ю. Раціоналізація використання та охорони туристичних ресурсів, діагностика та механізм забезпечення. Луцьк : Волиньполіграф, 2011. 340 с.

28. П'ятницька Т. Г., П'ятницька Н. О. Основи туризмознавства. Київ : КНТУ, 2003. 100 с.

29. Про створення національного природного парку "Синьогора" : Указ Президента України від 21.12.2009 р. № 1083/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1083/2009#Text> 2009.

30. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство. Київ : Альтерпрес, 2003. 329 с.

31. https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/388633-240-waterfalls-bohorodchanskyi-raion.htm.

32. <https://www.karpaty.info/ua/uk/if/fr/starunia/sights/>.

33. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

34. <https://ukrnationalism.com/history/1814-spohady-holovy-bratstva-oun-upa-bohorodchanskoho-raionu-verkholiaka-dmytra-kuzmycha-duba.html>

35. <https://seedsandroots.net/bojkivska-kuhnya/>

36. <https://www.synyogora.com>

37. http://www.doroga.ua/restaurant/IvanoFrankovskaya/Manyava/Perlina_Karpat/1691

38. <https://geografiamozil2.jimdofree.com>

39. <https://karpaty.rocks/region/ivano-frankivskaoblast/bogorodchanskiyrayon>

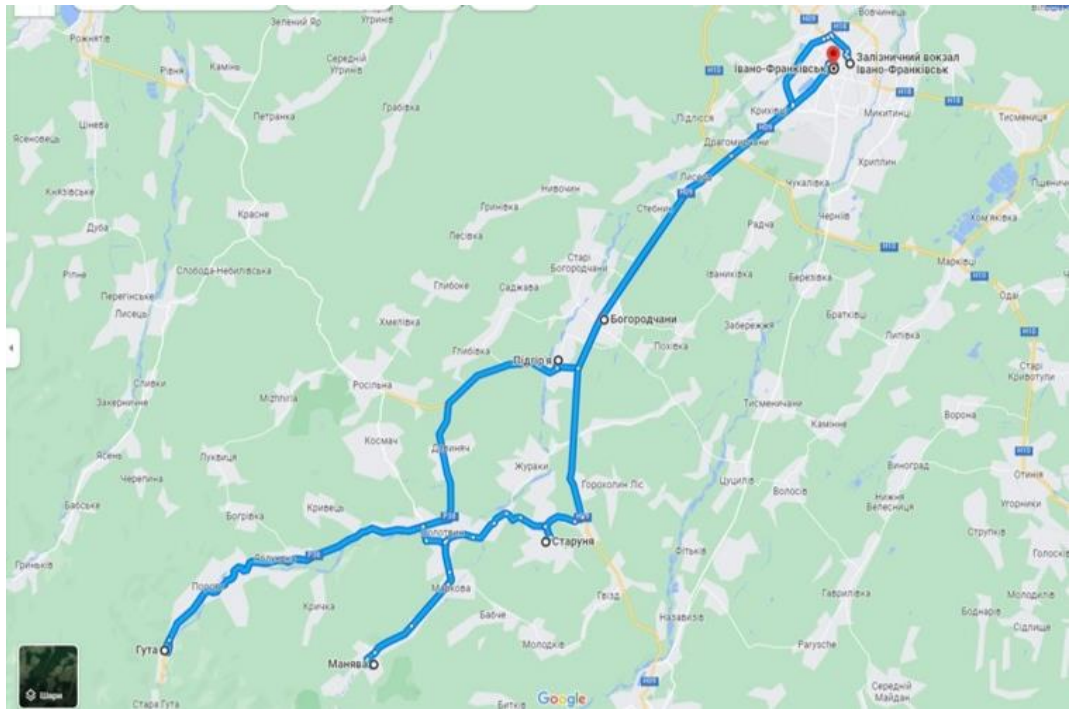
Додаток А

Карта Івано-Франківського району

Додаток Б

Туристичний маршрут «Стежками Бойка»

УКРАЇНА
СОЛОТВИНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВІДДІЛ КУЛЬТУРИ, ТУРИЗМУ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ
вул. Грушевського, 29, смт. Солотвин, 77753 тел.(03471)4-11-41,
E-mail: culture.solotvyn@gmail.com Код ЄДРПОУ 43930113

від 15.06.2023 р. №113

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
**«Використання туристичного потенціалу
Богородчанської та Солотвинської територіальних громад
для розробки нового туристичного продукту»**

Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
Студента спеціальності – 242 «Туризм»
Глушак Назарій Васильович

(ППІ студента)

Рецензент: Суслик І.Ф. - начальник відділу культури, туризму, національностей та релігій Солотвинської територіальної громади
(науковий ступінь, вчене звання, посада, ППІ рецензента)

Туризм займає важливе місце в соціально-економічному та культурно-духовному розвитку Солотвинської територіальної громади. Богородчанська і Солотвинська громади є перспективними туристичними територіями, саме тому вважаю дану роботу актуальною.

Дослідження теми дипломної роботи має логічну структуру, зокрема: охарактеризовані передумови розвитку туризму Богородчанської та Солотвинської громад, проаналізовано їх туристичний потенціал, розроблено рекомендаційний туристичний маршрут цікавими об'єктами і атракціями.

Матеріали роботи викладені у науковому стилі, однак є підрозділи, у яких використано художній стиль мовлення, доступною мовою, стисло та правильно. Оформлення роботи на достатньому рівні. Актуальність теми розкрито в повному обсязі. Правильно поставлено мету дослідження, наявний авторський підхід до вивчення визначеної проблематики. Важливим аспектом в кваліфікаційній роботі є надані рекомендації щодо розробки туристичних маршрутів та авторських турів.

Рекомендую виставити Назарію Васильовичу оцінку «добре» та присвоїти кваліфікацію «бакалавр» з туризму»

Начальник відділу культури,
туризму, національностей та релігій
Солотвинської селищної ради

Ірина СУСЛИК

Відгук
на кваліфікаційну роботу
«Використання туристичного потенціалу
Богородчанської та Солотвинської територіальних громад
для розробки нового туристичного продукту»

Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Студента спеціальності – 241 «Туризм»

Глушак Назарій Васильович

(ПІП студента)

Дослідження теми дипломної роботи має логічну структуру, зокрема: проаналізовано туристичний потенціал Богородчанської та Солотвинської територіальних громад, охарактеризовано сучасні тенденції розвитку туризму у цих громадах, розроблено проект нового туристичного маршруту.

Матеріали роботи викладені доступною мовою, однак містять частини тексту з публіцистичною лексикою. Актуальність теми розкрито достатньо. Цінно, що кваліфікаційна робота містить авторську розробку туристичного маршруту Богородчанською та Солотвинською територіальними громадами з відповідною пропозицією туристичного продукту.

Робота підготовлена в цілому відповідно до методичних рекомендацій щодо оформлення кваліфікаційної роботи, присутні висновки і додатки. У списку використаних джерел наявні певні помилки в його оформленні. Календарний план виконання роботи виконано вчасно.

Студент

(підпис)

Назарій ГЛУШАК

Науковий керівник
канд. іст. наук, доцент

(підпис)

Віталій ПЕРЕДЕРКО

«15» червня 2023 р.